

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2014. szeptember 11.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 2001/29/EK irányelv — Szerzői jog és szomszédos jogok — Kivételek és korlátozások — Az 5. cikk (3) bekezdésének n) pontja — Műveknek, illetve más védelem alatt álló teljesítményeknek kutatás vagy egyéni tanulmányok céljából történő felhasználása — A nyilvánosság egyes tagjai számára a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárban e célra kijelölt terminálokon hozzáférhetővé tett könyv — Az »adásvételi vagy felhasználási feltételek« alá nem eső mű fogalma — A könyvtár joga a gyűjteményében szereplő valamely mű digitalizálására a műnek az e célra kijelölt terminálokon történő hozzáférhetővé tétele céljából — A mű e célra kijelölt terminálokon történő hozzáférhetővé tétele, amely lehetővé teszi a mű papírra nyomtatását vagy USB-kulcsra mentését”

A C-117/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2013. március 14-én érkezett, 2012. szeptember 20-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Technische Universität Darmstadt**

és

az **Eugen Ulmer KG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (előadó) és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: M. Alekseev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. február 26-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Technische Universität Darmstadt képviseletében N. Rauer és D. Ettig Rechtsanwälte,
- az Eugen Ulmer KG képviseletében U. Karpenstein és G. Schulze Rechtsanwälte,
- a német kormány képviseletében T. Henze, J. Kemper és K. Petersen, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: S. Fiorentino és A. Collabolletta avvocati dello Stato,
 - a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
 - a finn kormány képviselőjében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében F. Bulst és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2014. június 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 5. cikke (3) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Technische Universität Darmstadt (a továbbiakban: TU Darmstadt) és az Eugen Ulmer KG (a továbbiakban: Ulmer) között folyamatban lévő peres eljárásban terjesztették elő, amelynek tárgya, hogy a TU Darmstadt a könyvtár helyiségeiben e célra kijelölt terminálokban a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett egy, a könyvtár gyűjteményében szereplő olyan könyvet, amelynek tekintetében a felhasználási jogok jogosultja az Eugen Ulmer KG.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2001/29 irányelv (31), (34), (36), (40), (44), (45) és (51) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(31) Megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak jogai és érdekei között. [...]

[...]

(34) A tagállamok számára lehetőséget kell adni, hogy egyes esetekben kivételekről vagy korlátozásokról rendelkezessenek, így például oktatási vagy tudományos célra, egyes közintézmények, például könyvtárak és archívumok javára, továbbá a napi eseményekről szóló tudósítás céljából, idézési, fogyatékos személyek által történő, közbiztonsági célt szolgáló, valamint közigazgatási és bírósági eljárásokban való felhasználás céljára.

[...]

(36) A tagállamok azokban az esetekben is rendelkezhetnek a jogosultakat megillető méltányos díjazásról, amikor kivételekről, illetve korlátozásokról szóló olyan opcionális rendelkezéseket alkalmaznak, amelyek ilyen díjazást nem írnak elő.

[...]

(40) A tagállamok egyes nem kereskedelmi céllal működő intézmények (a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak és hasonló feladatot ellátó intézmények, így például az archívumok) javára kivételt, illetve korlátozást állapíthatnak meg. [...] Ennek következtében olyan egyedi szerződések megkötését, illetve engedélyek megadását kell elősegíteni, amelyek kiegyensúlyozott módon részesítik előnyben ezeket az intézményeket, valamint a kultúra terjesztésére irányuló feladatuk megvalósulását.

[...]

(44) Az ebben az irányelvben foglalt kivételek és korlátozások alkalmazása során a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban kell eljárni. E kivételek és korlátozások nem alkalmazhatók oly módon, hogy az károsítsa a jogosult jogos érdekeit vagy sérelmes legyen a mű rendes felhasználására. [...]

(45) Az 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdésében szabályozott kivételek és korlátozások azonban nem akadályozzák olyan szerződéses viszonyok létrejöttét, amelyek célja a jogosultak számára méltányos díjazás biztosítása, feltéve hogy ezt a nemzeti jog megengedi.

[...]

(51) [...] A tagállamoknak elő kell segíteniük a jogosultak által önkéntesen hozott intézkedéseket, beleértve a jogosultak és más érdekelt felek közötti megállapodások megkötését és végrehajtását, annak érdekében, hogy a nemzeti jogszabályokban ezzel az irányelvvel összhangban meghatározott egyes kivételek, illetve korlátozások célkitűzései megvalósuljanak. [...]"

4 Az említett irányelvnek „A többszörözési jog” című 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

a) a szerzők számára műveik tekintetében;

[...]"

5 Az említett irányelvnek „A művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga” címet viselő 3. cikke, az (1) bekezdésében a következőket mondja ki:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

6 Ugyanezen rendelet „Kivételek és korlátozások” című 5. cikke a (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

papíron vagy hasonló hordozón történő, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözés tekintetében – a kották kivételével –, feltéve hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek;

bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést;

a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási intézmények vagy múzeumok, valamint az archívumok által végzett egyes [helyesen: különös] többszörözési cselekmények tekintetében, amelyek közvetlenül vagy közvetve sem irányulnak kereskedelmi vagy gazdasági célra;

[...]

- 7 A 2001/29 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a 2. és a 3. cikkben szabályozott jogok vonatkozásában az alábbi esetekben kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg:

[...]

- n) az adásvételi vagy felhasználási feltételek alá nem eső, a (2) bekezdés c) pontjában említett intézmények gyűjteményeiben nem szereplő műveknek, illetve más védelem alatt álló teljesítményeknek a nyilvánosság egyes tagjai számára közvetítéssel, illetve hozzáférhetővé tétellel, kutatás vagy egyéni tanulás [helyesen: tanulmányok] céljából történő felhasználása, az említett intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon;

[...]

- 8 Ezen irányelv 5. cikkének (5) bekezdése értelmében:

„Az (1), a (2), a (3) és a (4) bekezdésben foglalt kivételek és korlátozások kizárólag olyan különös esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

A német jog

- 9 A szerzői és szomszédos jogokról szóló, 1965. szeptember 9-i törvénynek [Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz), a továbbiakban: UrhG] az alapeljárás tényállása idején alkalmazandó változata 52b. §-ának szövege a következő:

„Művek hozzáférhetővé tétele közkönyvtárakban, múzeumokban és archívumokban található elektronikus olvasóhelyeken

Megengedett a közvetlenül vagy közvetve sem kereskedelmi vagy gazdasági célra irányuló, a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak, múzeumok vagy archívumok állományába tartozó, nyilvánosságra hozott műveknek kizárólag az adott intézmény termeiben az e célra kijelölt elektronikus olvasóhelyeken kutatás vagy egyéni tanulmányok céljából történő hozzáférhetővé tétele, amennyiben ez nem ellentétes szerződéses rendelkezésekkel. Főszabály szerint a kijelölt elektronikus olvasóhelyeken nem tehető egyidejűleg hozzáférhetővé a mű annál több példányban, mint ahány példány az intézmény állományában található. A hozzáférhetővé tétel ellenében méltányos díjazást kell fizetni. A vonatkozó igényt kizárólag közös jogkezelő szervezet érvényesítheti.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 A TU Darmstadt egy regionális, egyetemi könyvtárat működtet, amelyben olyan elektronikus olvasóhelyeket alakított ki, amelyek lehetővé teszik a könyvtár állományába tartozó művek megtekintését.
- 11 E művek között 2009 januárja vagy februárja óta megtalálható volt az Ulmer – egy stuttgarti (Németország) székhelyű tudományos könyvkiadó – által kiadott *Einführung in die neuere Geschichte* („Bevezetés az újabb kori történelembe”) című, W. Schulze által írt tankönyv (a továbbiakban: szóban forgó tankönyv) is.
- 12 A TU Darmstadt nem fogadta el az Ulmer 2009. január 29-i azon ajánlatát, amely felkínálta részére az általa kiadott azon könyvek elektronikus könyv formájában történő megvásárlásának és használatának lehetőségét, amelyeknek a szóban forgó tankönyv is részét képezi.
- 13 A TU Darmstadt digitalizálta e tankönyvet annak a könyvtárában kialakított elektronikus olvasóhelyeken a felhasználók részére történő hozzáférhetővé tétele érdekében. Ezekben az olvasóhelyeken nem lehetett a műből egyidejűleg annál több példányt lehívni, mint ahány példány a könyvtár állományában rendelkezésre állt. Az említett olvasóhelyek használói a mű egészét vagy részét papírra nyomtathatták, vagy USB-kulcsra menthették, és e formában magukkal vihatték azt a könyvtárból.
- 14 Az Ulmer a Landgericht Frankfurt am Mainhoz (területi bíróság, Frankfurt am Main) fordult, amely 2011. március 6-i ítéletében megállapította, hogy a jogosultnak és az intézménynek előzetesen kellett volna megállapodást kötnie a mű digitális felhasználásáról ahhoz, hogy az UrhG 52b. §-ának alkalmazása kizárható legyen. E bíróság továbbá elutasította az Ulmer arra irányuló kérelmét, hogy tiltsa meg a TU Darmstadt-nak a szóban forgó tankönyv digitalizálását vagy digitalizáltatását. A Landgericht Frankfurt am Main ugyanakkor helyt adott az Ulmer arra irányuló kérelmének, hogy tiltsa meg a TU Darmstadt könyvtárának használói számára annak lehetővé tételét, hogy a könyvtár elektronikus olvasóhelyein e művet kinyomtaszák és/vagy USB-kulcsra tárolják, és/vagy annak többszörözött példányait a könyvtárból magukkal vigyék.
- 15 A TU Darmstadt által előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Bundesgerichtshof (szövetségi bíróság) úgy véli, hogy az elsőként felmerülő kérdés az, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja értelmében vett „adásvételi vagy felhasználási feltételek alá esnek”-e a művek és más védelem alatt álló teljesítmények olyankor, amikor a jogosult az e rendelkezés szerinti intézményeknek a mű felhasználására vonatkozó felhasználási szerződések megkötését ajánlja fel méltányos feltételek mellett, vagy e rendelkezést másként kell értelmezni, méghozzá úgy, hogy az csak azokra az esetekre vonatkozik, amikor az érintett jogosult és az érintett intézmény e kérdésben megállapodott.
- 16 Az említett bíróság úgy véli, hogy e rendelkezés német nyelvű változatával ellentétben annak angol és francia nyelvű változata az előbb említett értelmezési lehetőségek közül az első értelmezést támasztja alá. Ezen értelmezés a 2001/29 irányelv általános rendszeréből és céljából is levezethető. Ha viszont kizárólag valamely megállapodás megkötése útján lehetne az említett rendelkezés alkalmazását kizárni, akkor az érintett intézmény elutasíthatná a jogosult méltányos ajánlatát a szóban forgó korlátozó szabály alkalmazhatósága érdekében, ami egyben azt jelentené, hogy e jogosult nem részesülhetne olyan megfelelő díjazásban, amelynek biztosítása viszont az irányelv egyik fő célja.
- 17 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy jogot biztosítsanak az e rendelkezésben említett intézményeknek a gyűjteményeikben szereplő művek digitalizálására, amennyiben az ilyen többszörözés szükséges az említett terminálokban történő közvetítéshez vagy hozzáférhetővé tételhez. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a

tagállamoknak másodlagos hatáskörrel kellene rendelkezniük az irányelv 2. cikkében említett, többszörözési jogra vonatkozó ilyen kivétel megállapításához vagy e jog korlátozásához, hiszen ennek hiányában nem lenne biztosított az 5. cikk (3) bekezdése n) pontjának hatékony érvényesülése. E hatáskör mindenestre az említett irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontjából levezethető.

- 18 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az alapügy azt a kérdést veti fel, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja alapján a tagállamoknak joguk van-e olyan korlátozó rendszert előírni, amely az e rendelkezésben említett intézmény használói számára lehetővé teszi a termináljain közvetített vagy hozzáférhetővé tett művek egészben vagy részben papírra történő nyomtatását vagy USB-kulcsra való mentését.
- 19 E tekintetben e bíróság először is úgy véli, hogy e nyomtatások, tárolások vagy letöltések, tekintettel arra, hogy valamely mű többszörözéséhez kötődnek, főszabály szerint nem tartoznak a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában említett korlátozás hatálya alá, ugyanakkor egy másik korlátozó szabály, nevezetesen az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt, ún. magáncélú másolatokra vonatkozó kivétel értelmében, a műveknek az érintett intézmény által történő nyilvánossághoz közvetítése vagy nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele meghosszabbításaként, megengedhetők.
- 20 Ezt követően, a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában említett cél, amely abban áll, hogy lehetővé tegye a nyilvánossághoz közvetített vagy a nyilvánosság részére hozzáférhető tett szövegeknek az olyan intézmények, mint például valamely könyvtár termináljain keresztül kutatás vagy egyéni tanulmányok céljából történő hatékony felhasználását, e rendelkezés azon értelmezését erősíti, miszerint valamely műnek egy adott terminálról papírra történő kinyomtatása megengedett kellene legyen, miközben az USB-kulcsra való lementése nem.
- 21 Végül, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjának ilyen értelmezése annak a biztosítását is lehetővé tenné, hogy az e rendelkezésben foglalt korlátozás hatálya tiszteletben tartsa az irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében szereplő hármas feltételt. Ugyanis a mű USB-kulcsra történő elmentésének lehetősége lényegesen jelentősebben sértené a szerzői jogokat, mint a mű papírra történő kinyomtatásának lehetősége.
- 22 E körülményekre tekintettel a Bundesgerichtshof úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja értelmében vett adásvételi vagy felhasználási feltételek állnak-e fenn akkor, ha a jogosult az említett rendelkezés szerinti intézményeknek a mű felhasználására vonatkozó felhasználási szerződések megkötését ajánlja fel méltányos feltételek mellett?
- 2) Lehetővé teszi-e a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja a tagállamok számára, hogy az intézményeknek jogot biztosítsanak a gyűjteményeikben szereplő művek digitalizálására, ha ez szükséges e művek terminálokra történő hozzáférhetővé tételéhez?
- 3) Lehetnek-e annyira tág hatályúak a tagállamok által a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja alapján szabályozott jogok, hogy a terminálok használói a terminálokra hozzáférhetővé tett műveket papírra nyomtathassák, vagy USB-kulcsra menthessék?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 23 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjának értelmében vett „adásvételi vagy felhasználási feltételek” hatálya alá tartoznak-e a művek olyan esetben, amikor a jogosult az e rendelkezésben említett valamely olyan intézménynek, mint például egy nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtár, ajánlatot tett e mű felhasználására vonatkozó szerződés méltányos feltételek melletti megkötésére.
- 24 Az írásbeli észrevételt előterjesztett érintettek mindegyike, az Ulmer kivételével, e kérdésre nemleges válasz adását javasolja, és lényegében azt az értelmezést támogatja, amely szerint az „adásvételi vagy felhasználási feltételeknek” a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában szereplő fogalma úgy értendő, hogy a jogosultnak és az érintett intézménynek előzetesen felhasználási szerződést kell kötnie a műre vonatkozóan, amely meghatározza azt, hogy az intézmény milyen feltételek mellett használhatja fel azt.
- 25 Az Ulmer arra hivatkozik, hogy önmagában az a tény, hogy a jogosult egy nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtár részére ajánlatot tesz felhasználási szerződés megkötésére, már amennyiben ezen ajánlat „méltányos”, elengedő ahhoz, hogy kizárt legyen a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjának alkalmazhatósága.
- 26 E tekintetben először is a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjának különböző nyelvi változatainak – különösen az angol, a francia, a német és a spanyol változatnak, amelyek a „terms”, a „conditions”, a „Regelung”, illetve a „condiciones” kifejezéseket alkalmazzák – összehasonlításából az derül ki, hogy az uniós jogalkotó e rendelkezés szövegében a „feltételek”, illetve a „rendelkezések” fogalmát inkább úgy használja, mint valamely ténylegesen megkötött szerződés kikötéseire utaló kifejezést, semmint egyszerű szerződéses ajánlatokra utaló kifejezést.
- 27 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjából eredő korlátozás célja a kutatások és egyéni tanulmányok előmozdításához fűződő közérdek elősegítése az ismeretterjesztés révén, amely egyébként az olyan intézmények, mint a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, egyik alapvető feladata.
- 28 Márpedig az Ulmer által támogatott értelmezés azt jelentené, hogy a jogosult egyoldalú és alapvetően önkényes beavatkozása folytán az érintett intézményt megfosztanák e korlátozó szabály kedvezményétől, és így megakadályoznák abban, hogy elláthassa alapvető feladatát és elősegítse az említett közérdek megvalósulását.
- 29 Egyébként, a 2001/29 irányelv (40) preambulumbekkezdése kimondja, hogy olyan egyedi szerződések megkötését, illetve engedélyek megadását kell elősegíteni, amelyek kiegyensúlyozott módon részesítik előnyben ezeket az intézményeket, valamint a kultúra terjesztésére irányuló feladatuk megvalósulását.
- 30 Így tehát, amint arra lényegében a főtanácsnoki indítvány 21. és 22. pontja is rámutatott, ezen irányelv (45) és (51) preambulumbekkezdése, ideértve német nyelvű változataikat is, azt erősíti meg, hogy különösen a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésében felsorolt kivételek és korlátozások kontextusában a ténylegesen létrejött szerződéses viszonyokra, valamint a ténylegesen megkötött szerződéses megállapodásokra és azok végrehajtására utalnak, és nem az egyszerű szerződéses vagy felhasználási ajánlatokra.

- 31 Egyébként, az Ulmer által javasolt értelmezés nehezen egyeztethető össze a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja által kitűzött céllal, amelynek lényege abban áll, hogy megfelelő egyensúlyt biztosítson egyrészt a jogosultak, másrészt a védelemben részesülő művek azon felhasználóinak jogai és érdekei között, akik azt a nyilvánossághoz szeretnék közvetíteni, magánszemélyek által végzett kutatás vagy általuk folytatott egyéni tanulmányok elősegítése céljából.
- 32 Másfelől, ha önmagában az a tény, hogy felhasználási szerződés megkötésére tesznek ajánlatot, elegendő lenne a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja alkalmazásának kizárásához, az ilyen értelmezés nagy részben megfosztaná az e rendelkezésben foglalt korlátozást annak lényegétől, sőt, akár megfosztaná azt a tényleges érvényesüléstől, hiszen ha ezt az értelmezést fogadnánk el, akkor az említett korlátozás, amint azt az Ulmer is állította, csak azokra az egyre ritkábban előforduló művekre vonatkozna, amelyek elektronikus változata, különösen elektronikus könyv formájában, még nincs forgalomban a piacon.
- 33 Végül, az az értelmezés sem zárható ki, miszerint itt tényleges megállapodás tárgyát képező szerződéses feltételekről van szó, szemben az Ulmer által arra való hivatkozással állítottaktól, hogy az 2001/29 irányelv 5. cikke (5) bekezdésében foglalt hármas feltételbe ütközik.
- 34 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában foglalt korlátozáshoz több olyan megkötés is társul, amely biztosítja, hogy még ha e rendelkezés alkalmazása kizárólag tényleges szerződéses feltételek kikötése esetén kizárt, e korlátozás akkor is csak olyan különleges esetekben alkalmazható, amelyek nem sérelmesek a mű rendes felhasználására, és nem sértik indokolatlanul a jogosult jogos érdekeit.
- 35 Az előző megfontolásokra való tekintettel, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjában szereplő „adásvételi vagy felhasználási feltételek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az azt jelenti, hogy a jogosultnak, és az e rendelkezésben említett valamely olyan intézménynek, mint például egy nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtár, előzetesen felhasználási szerződést kell kötnie egymással az érintett műre vonatkozóan, amelyben részletesen meg kell határozni, hogy az intézmény milyen feltételek mellett használhatja fel a művet.

A második kérdésről

- 36 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely tagállam jogot biztosít az e rendelkezésben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtáraknak a gyűjteményeikbe tartozó művek digitalizálására, amennyiben e többszörözésre a műveknek a felhasználók részére ezen intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon történő hozzáférhetővé tétele céljából van szükség.
- 37 Előljáróban hangsúlyozni kell, hogy nem vitatott, hogy valamely mű digitalizálása, tekintettel arra, hogy az lényegét tekintve a mű analóg formátumáról digitális formátumúvá történő átalakításából áll, annak többszörözésének minősül.
- 38 Így felmerül a kérdés, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja lehetővé teszi-e a tagállamoknak azt, hogy megadják e többszörözési jogot a nyilvánosan hozzáférhetővé könyvtáraknak, miközben ezen irányelv 2. cikke szerint a szerzők kizárólagos jogot élveznek műveik többszörözésének engedélyezése vagy megtiltása tekintetében.
- 39 E tekintetben először is azt kell megállapítani, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének első mondata értelmében az e bekezdésben említett kivételek és korlátozások az ezen irányelv 2. és 3. cikkében foglalt jogokra vonatkoznak, ennél fogva kiterjednek a jogosultaknak mind a többszörözéssel, mind a nyilvánossághoz való közvetítéssel kapcsolatos kizárólagos jogára.

- 40 Mindenesetre az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja a művek e rendelkezés értelmében vett felhasználását azok „nyilvánossághoz közvetítésére vagy hozzáférhetővé tételére” korlátozza, tehát azokra a cselekményekre, amelyek a műveknek az ugyanezen irányelv 3. cikkében említett, nyilvánossághoz közvetítésével kapcsolatos kizárólagos jog körébe tartoznak.
- 41 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „(nyilvánossághoz) közvetítésről” lehessen beszélni, többek között elegendő, ha az említett műveket úgy bocsátják a közönség rendelkezésére, hogy annak tagjai ahhoz hozzá tudjanak férni e tekintetben, anélkül hogy meghatározó lenne, hogy éltek-e, vagy sem e lehetőséggel (Svensson és társai ítélet, C-466/12, EU:C:2014:76, 19. pont).
- 42 Ebből következik, hogy az alapeljárásbeli ügyszámhoz hasonló körülmények esetén azt a tényt, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjának hatálya alá tartozó valamely olyan intézmény, mint például egy nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtár, a „közönség” – vagyis a helyiségeiben kialakított terminálokat használó magánszemélyek összessége – számára kutatás vagy egyéni tanulmányok céljából hozzáférést biztosít a gyűjteményébe tartozó valamely műhöz, ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdése értelmében vett „hozzáférhetővé tételnek”, és ennek következtében (nyilvánossághoz) „közvetítésnek” kell minősíteni (lásd ebben az értelemben: Svensson és társai ügyben hozott ítélet, EU:C:2014:76, 20. pont).
- 43 A művek e nyilvánossághoz közvetítésének joga, amellyel a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárakhoz hasonló, a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában említett intézmények az e rendelkezésben meghatározott feltételek korlátai között rendelkeznek, lényegének java részétől, sőt, akár annak tényleges érvényesülésétől is megfosztottá válna, ha ezen intézmények nem rendelkeznének járulékos joggal az érintett művek digitalizálására.
- 44 Az említett intézményeket megillető ezen jogot a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja elismeri, amennyiben „egyes [helyesen: különös] többszörözési cselekmény[ek]ről” van szó.
- 45 Ezt a különös jellegre vonatkozó feltételt úgy kell értelmezni, hogy az érintett intézmények főszabály szerint nem jogosultak gyűjteményük egészének digitalizálására.
- 46 Viszont e feltétel főszabály szerint teljesül, ha a gyűjtemény részét képező egyes művek digitalizálására „az e célra kijelölt terminálokon a nyilvánossághoz közvetítéssel, illetve hozzáférhetővé tétellel, kutatás vagy egyéni tanulás [helyesen: tanulmányok] céljából történő felhasználás” érdekében kerül sor, amint azt a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja előírja.
- 47 Egyébként, e járulékos, digitalizálásra vonatkozó jog terjedelmét a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése c) pontjának az irányelv 5. cikke (5) bekezdésére figyelemmel történő értelmezésével kell meghatározni, mely utóbbi rendelkezés szerint ez a korlátozás kizárólag olyan különleges esetekben alkalmazható, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és nem károsítják indokolatlanul a jogosult jogos érdekeit, mivel ez utóbbi rendelkezésnek nem az a célja, hogy kiterjessze az irányelv 5. cikke (2) bekezdésében szereplő kivételek és korlátozások alkalmazási körét (lásd ebben az értelemben: Infopaq International ítélet, C-5/08, EU:C:2009:465, 58. pont; ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 26. pont).
- 48 A jelen ügyben megjegyzendő, hogy az alkalmazandó nemzeti szabályozás alapján az említett irányelv 5. cikke (5) bekezdésében előírt feltételeket kellőképpen figyelembe vették, hiszen először is az UrhG 52b. §-ából az derül ki, hogy a műveknek a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak általi digitalizálása nem jár olyan következménnyel, hogy a felhasználók számára az e célra kijelölt terminálokon keresztül hozzáférhetővé tett művek példányszáma meghaladná azt a példányszámot, amelyet e könyvtárak analóg formában szereztek. Másodszor, bár a nemzeti jog e rendelkezése

értelmében magához a mű digitalizálásához (önmagában) nem társul díjfizetési kötelezettség, a műnek az e célra kijelölt terminálokon keresztül, digitális formátumban való későbbi hozzáférhetővé tétele viszont megfelelő díjfizetési kötelezettséget keletkeztet.

- 49 Az előbbi megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontjával együttesen úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam jogot biztosít az e rendelkezésekben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtáraknak a gyűjteményeikbe tartozó művek digitalizálására, amennyiben e többszörözésre a műveknek a felhasználók részére ezen intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon történő hozzáférhetővé tétele céljából van szükség.

A harmadik kérdésről

- 50 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha valamely tagállam jogot biztosít az e rendelkezésben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtáraknak a művek felhasználók részére, e célra kijelölt terminálokon keresztül történő olyan hozzáférhetővé tételére, amely lehetővé teszi azok papírra való nyomtatását vagy USB-kulcson való tárolását.
- 51 Miként az a jelen ítélet 40. és 42. pontjából kiderül, a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában foglalt korlátozás főszabály szerint csak egyes olyan közvetítési cselekményekre vonatkozik, amelyek általában a jogosultaknak az irányelv 3. cikkében említett kizárólagos joga körébe tartoznak, nevezetesen azokra, amelyekkel az érintett intézmények a magánszemélyek részére kutatás vagy egyéni tanulmányok céljából, a helyiségeikben e célra kijelölt terminálokon keresztül történő hozzáférhetővé tételt megvalósítják.
- 52 Márpedig nem vitás, hogy az olyan cselekmények, mint például valamely mű papírra való nyomtatása vagy USB-kulcson való tárolása, még ha azoknak a kijelölt termináloknak bizonyos funkciói révén válnak is lehetségessé, amelyeken keresztül e mű megtekinthető, nem a 2001/29 irányelv 3. cikke értelmében vett „közvetítési”, hanem az irányelv 2. cikke értelmében vett „többszörözési” cselekményeknek minősülnek.
- 53 Ebben az esetben ugyanis a felhasználók részére az intézmény által e célra kijelölt terminálokon keresztül hozzáférhetővé tett mű digitális példányának egy újabb, analóg vagy digitális példánya (másolata) létrehozásáról van szó.
- 54 E többszörözési cselekmények, szemben a művek digitalizálására irányuló bizonyos műveletekkel, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése c) pontjának és 5. cikke (3) bekezdése n) pontjának együttesen értelmezett rendelkezéseiből levezethető járulékos jog alapján sem engedhetők meg, hiszen nem ahhoz szükségesek, hogy lehetővé tegyék e műveknek a felhasználók részére az e célra kijelölt terminálokon keresztül, az e rendelkezésekben meghatározott feltételek betartása mellett történő hozzáférhetővé tételét. Ezenfelül az említett cselekmények, tekintettel arra, hogy azokat nem a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontjában említett intézmények végzik, hanem az ezen intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálok használói, e rendelkezés alapján nem megengedettek.
- 55 Az ilyen analóg vagy digitális hordozóra történő többszörözési cselekmények viszont adott esetben megengedettek lehetnek a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt kivételeket vagy korlátozásokat átültető nemzeti jogszabályok alapján, amennyiben az e rendelkezések által megkövetelt feltételek – különösen a jogosult méltányos díjazáshoz való jogával kapcsolatos feltétel – minden egyes konkrét esetben teljesülnek.

- 56 Egyébiránt, az ilyen többszörözési cselekményeknek meg kell felelniük a 2001/29 irányelv 5. cikke (5) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Következésképpen a többszörözött szövegek terjedelme többek között nem károsíthatja indokolatlanul a szerző jogos érdekeit.
- 57 Az előbbi megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a válasz kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az olyan cselekményekre, mint a műveknek az e rendelkezésben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárakban e célra kijelölt terminálokon keresztül a felhasználók általi papírra történő kinyomtatása vagy USB-kulcsra való tárolása. Az ilyen többszörözési cselekmények viszont adott esetben megengedettek lehetnek a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt kivételeket vagy korlátozásokat átültető nemzeti jogszabályok alapján, amennyiben az e rendelkezések által megkövetelt feltételek minden egyes konkrét esetben teljesülnek.

A költségekről

- 58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az **információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról** szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (3) bekezdése n) pontjában szereplő „adásvételi vagy felhasználási feltételek” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az azt jelenti, hogy a jogosultnak és az e rendelkezésben említett valamely olyan intézménynek, mint például egy nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtár, előzetesen felhasználási szerződést kell kötnie egymással az érintett műre vonatkozóan, amelyben részletesen meg kell határozni, hogy az intézmény milyen feltételek mellett használhatja fel a művet.
- 2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját, az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontjával együttesen úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam jogot biztosít az e rendelkezésekben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtáraknak a gyűjteményeikbe tartozó művek digitalizálására, amennyiben e többszörözésre a műveknek a felhasználók részére ezen intézmények helyiségeiben e célra kijelölt terminálokon történő hozzáférhetővé tétele céljából van szükség.
- 3) A 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem terjed ki az olyan cselekményekre, mint a műveknek az e rendelkezésben említett, nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárakban e célra kijelölt terminálokon keresztül a felhasználók általi papírra történő kinyomtatása vagy USB kulcsra való tárolása. Az ilyen többszörözési cselekmények viszont adott esetben megengedettek lehetnek a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontjában foglalt kivételeket vagy korlátozásokat átültető nemzeti jogszabályok alapján, amennyiben az e rendelkezések által megkövetelt feltételek minden egyes konkrét esetben teljesülnek.

Aláírások